

Bedömning av en anmälan

Handläggningsgång

Om avfallet överskrider nivåer för mindre än ringa risk eller om återvinningen av andra skäl utgör en större miljörisk är det en indikation på att verksamheten ska anmälas eller tillståndsprövas. Det är verksamhetsutövaren som har ansvaret att avgöra om verksamheten omfattas av anmälningsplikt eller inte.

När en anmälan inkommer till tillsynsmyndigheten ska en bedömning göras avseende om den bedömning som verksamhetsutövaren gjort avseende anmälnings- eller tillståndsplikt stämmer.

Om föroreningsrisken inte endast är ringa kan tillsynsmyndigheten förelägga om förbud mot att verksamheten bedrivs utan tillstånd med stöd av punkt 90.130 B i miljöprövningsförordningen och 26 kap. 9 § miljöbalken.

Om tillsynsmyndigheten bedömer att föroreningsrisken är ringa i enlighet med punkt 90.140 C ska anmälan handläggas av kommunen. Anmälan ska dock remitteras till Länsstyrelsen i enlighet med 25 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH).

Om tillsynsmyndigheten får kännedom om en återvinning som inte är tillstånds- eller anmälningspliktig bör verksamhetsutövaren informeras om att det kan vara aktuellt samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. I dessa fall bör även Länsstyrelsen informeras.

Det är den kommunala miljönämnden som har tillsyn över de verksamheter som inte omfattas av vare sig tillstånds- eller anmälningsplikt, så kallade U-verksamheter. Även om en verksamhet inte är anmälningspliktig har verksamhetsutövaren ett ansvar att följa miljöbalkens allmänna hänsynsregler och regeln om egenkontroll i 26 kap. 19 §. Tillsynsmyndigheten kan ställa krav på verksamhetsutövare med stöd av bestämmelserna om tillsyn i 26 kap. miljöbalken.

Övergripande ställningstagande

Projektgruppen har tagit fram ett övergripande ställningstagande avseende bedömning av anmälningspliktig återvinning av avfall för anläggningsändamål. Projektet anser att tillsynsmyndigheten i normalfallet bör utgå från "icke-försämringsprincipen".

Spridning av föroreningar bör undvikas. Därför bör man skilja mellan schaktmassor (avfall) från redan påverkade områden och områden som tidigare inte påverkats eller endast påverkats i begränsad utsträckning. Projektet menar att det i ett anmälningsärende i normalfallet inte är acceptabelt att höja föroreningshalten på den plats där massor ska återvinnas. Man bör även vara restriktiv med att tillåta att ett område belastas med nya ämnen eller ämnesgrupper som aldrig funnits på platsen tidigare.

Undantagsvis är det möjligt att använda massor med högre föroreningshalt än bakgrundshalten i ett område. Detta under förutsättning att verksamhetsutövaren kan visa att risken för spridning av föroreningar är försumbar.

Vad ska en anmälan innehålla?

1. Administrativa uppgifter exempelvis sökande, utförare, avfallstyper, anläggningens syfte (beskrivning och motivering anläggningens syfte, till exempel väg, parkeringsyta).
2. Beskrivning av hur anläggningen kommer att se ut och i vilka delar som avfallet ska återvinnas
3. Lokalisering
4. Utförande
5. Miljöpåverkan driftsfas

6. Miljöpåverkan färdig anläggning
7. Skyddsåtgärder
8. Kontrollprogram
9. Dokumentation avseende volymer och kontrollprovtagning av de avfall som använts.
10. Ansvar för framtida avhjälpandeåtgärder.

Anmälan omfattning och detaljeringsgrad bör stå i proportion till avfallets föroreningsgrad, områdets känslighet och skyddsvärde samt anläggningens storlek. En mer utförlig beskrivning av vad som ska finnas med i en anmälan finns framtagen av Länsstyrelsen Västra Götaland. [Du hittar den här](#).

Bedömning av anmälan

1. GÖR EN BEDÖMNING AV SYFTET

Finns ett verkligt anläggnings syfte?

Om ja → bedömning krävs, använd Naturvårdsverkets handbok 2010:1, Återvinning av avfall i anläggningsändamål

Om nej → kvittblivning/bortskaffande → deponi, behandling, mellanlager?

Användning av avfall för anläggningsändamål är ett återvinningsförfarande där avfall ersätter traditionella anläggningsmaterial. Av handboken framgår några kriterier som ska vara uppfyllda för att verksamheten kan betraktas som användning för anläggningsändamål:

- Endast den mängd avfall som behövs för konstruktionens funktion, till exempel bärförmåga, hållbarhet och utjämning omfattas av återvinningsbegreppet.
- Konstruktionen ska fylla en funktion. Om en anläggning utformas så att onödigt mycket avfall används och avfallet inte fyller någon funktion kan det vara fråga om bortskaffning av avfall.
- Anläggningen bör färdigställas inom rimlig tid. Om tillgången på avfall är så begränsad att det tar mycket lång tid för anläggningen att bli uppförd kan det ifrågasättas om anläggningen verkligen fyller en funktion. Vad som är rimlig tid måste avgöras från fall till fall och är beroende av typ av anläggning.

Exempel på anläggningsändamål för avfall är anläggningsarbete inom vägar och järnvägar, bullervallar, ytor såsom parkeringsytor eller ytor för annan verksamhet samt deponitäckning ovan tätskikt.

Om inte kriterierna ovan är uppfyllda kan det vara frågan om bortskaffande. Bortskaffande är de förfaranden som anges i bilaga 3 till avfallsförordningen, ett exempel på bortskaffning är deponering.

2. KONTROLL OCH BEDÖMNING AV ANMÄLAN

Redovisningen i anmälan ska vara så klargörande att miljöeffekterna kan bedömas. Vid granskning av anmälan ska följande kontrolleras:

- Att utförd provtagning är representativ och korrekt utförd
Bakgrundshalt på den plats där återvinningen ska ske samt status på de massor som ska återvinnas ska redovisas. Vilken provtagningsstrategi och metodik har använts? Har aktuella ämnen analyserats? Vilken provtagningsstäthet har använts? Har prov uttagits på rätt plats och djup? Har den som tagit ut prov tillräcklig kunskap för att ta representativa prov? [För mer information om provtagningen se Länsstyrelsen Skånes vägledningsmaterial Information om hantering och provtagning av massor.](#)
- Att risken för människors hälsa och miljön är acceptabel
Går det att säkerställa vilka risker som föreligger? Vid bedömning av risker ska hänsyn tas till avfallets föroreningsgrad, områdets känslighet, mängden föroreningar samt spridningsrisk. Vid bedömning av vilka risker som är acceptabla i anmälningsärenden kan man utgå från

”icke- försämringsprincipen”. Detta innebär att det inte är acceptabelt att tillföra massor till ett område om de har högre halter av föroreningar än vad som förekommer i området där massorna ska tillföras och det finns en spridningsrisk.

- *Att de skyddsåtgärder som föreslagits är tillräckliga*
Det är viktigt att underlaget möjliggör en bedömning av konsekvenser av anläggningen. Är de skyddsåtgärder som föreslagits tillräckliga och krävs något underhåll av anläggningen för att upprätthålla funktionen?

I normalfallet ska permanenta skyddsåtgärder inte behövas för ett anmälningsärende. Det kan dock finnas behov av tillfälliga åtgärder avseende dammning, buller samt mottagningskontroll av inkommande massor. Enklare passiva skyddsåtgärder, till exempel enklare täckning, vegetationsskikt på bullervall, kan tillåtas i ett anmälningsärende. Det ska inte finnas någon spridningsrisk. Motivet kan vara att exempelvis förhindra att en bullervall eroderar, skyddet är till för konstruktionen och behovet finns inte ur ett hälsoperspektiv. Konstruktionen i sig kan innebära tillräckliga skyddsåtgärder. Till exempel asfaltering på parkeringsplats, täta lerlager, dagvatten avleds till reningsanläggning som finns sedan tidigare.

3. FATTA BESLUT OM FÖRSIKTIGHETSMÅTT

Syftet med ett anmälningsförfarande är att tillsynsmyndigheten ska få möjlighet att i förväg ta ställning till om den anmälda verksamheten eller åtgärden kan godtas från hälso- och miljösynpunkt. Tillsynsmyndigheten kan också ta ställning till om den behöver ställa några särskilda krav på försiktighetsmått eller om den behöver meddela förbud. När ett anmälningsärende är tillräckligt utrett ska tillsynsmyndigheten, om det behövs, meddela föreläggande om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken (enligt 27 § FMH).

En bedömning avseende hur anläggningen ska användas behöver göras för att kunna ta ställning till vilka försiktighetsmått som krävs. Hur permanent är anläggningen? Hur lätt är det att ta bort anläggningen när behovet försvinner? Finns behov av att ta bort anläggningen i framtiden? Exempelvis en bullervall kan relativt enkelt tas bort då massorna ligger tillgängligt medan en väg kräver mer arbete.

I föreläggande om försiktighetsmått kan det vara lämpligt att ställa krav på följande:

- Provtagning och dokumentation
Att massor som får användas till anläggningen inte överstiger halter för fastställda platsspecifika riktvärde för någon parameter.

Att massor i varje enskild last genomgår okulär besiktning, och massor från varje enskilt ursprungsområde (inklusive relevanta delområden) ska vara provtaget för att säkerställa att fastställda halt- eller lagningskriterier uppfylls. Massor som ska användas för uppläggning eller utfyllnad får ej innehålla fraktioner av bygg-, rivningsavfall eller annat liknande avfall.

Mottagna massor som tas emot ska vara dokumenterade vad gäller:

1. Ursprung
Vilken fastighet kommer massorna ifrån, är området tidigare utfyllt, vilka verksamheter har bedrivits där tidigare, finns misstanke om förorening?
2. Avfallslämnare
Namn och organisationsnummer (transportör ska ha anmält eller ha det tillstånd som krävs för transporten och kan även vara avfallslämnare).
3. Provtagning
Provtagningsförfarande, provtagningsstäthet och analysprotokoll.
4. Mottagande
Beskrivning av hur stora mängder som tagits emot.

Det kan även finnas behov av att kräva in en årsrapport. Årsrapporten ska innehålla uppgifter om mängder, kemiskt innehåll, ursprung och eventuell omklassning för de massor som lagts upp på anläggningen, samt resultatet av provtagning.

I många fall kan det med fördel vara bra att kräva in beskrivningar av anläggningsarbetet oftare, kanske månadsvis eller kvartalsvis, så att myndigheten kan agera tidigt om till exempel provtagningsresultat är tveksamma. Situationen får avgöra.

- Anläggningsändamålet
För att anläggningssyftet ska ses som *äkta* och inte kvittblivning av avfall, krävs att konstruktionen ska iordningställas inom rimlig tid. Därför är det bra om det anges att anläggningen ska vara iordningställd senast X månader efter att arbetena påbörjas, dock senast datum X.
- Skyddsåtgärder
Beroende av storleken och omfattningen av anläggningen kan det finnas behov av olika typer av skyddsåtgärder. Exempelvis åtgärder som förhindrar problem med buller, damm och olovlig deponering.
- Vid upphörande
Vid anmälningsärendet kan tillsynsmyndigheten skriva in i beslut om försiktighetsmått att:
 1. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten innan verksamheten upphör.
 2. Om behovet av anläggningen upphör ska den tas bort och tillförda massor tas om hand i enlighet med gällande lagstiftning på ett korrekt sätt.

Ett alternativ är att verksamhetsutövaren ansöker om ”frivilligt tillstånd” för att försäkra sig om att få ha kvar anläggningen.